

Projekt

z dnia 19 lutego 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W LEŚNEJ**

z dnia 2026 r.

w sprawie przyjęcia "Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020r.poz. 713 ze zmianami) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 49 ze zm.), Rada Miejska w Leśnej uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Leśnej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Leśnej.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2026-2028

Opracował: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej

I. WPROWADZENIE

Rodzina – fundament społeczeństwa

Rodzina jest najważniejszą i fundamentalną grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Składa się z rodziców, ich dzieci oraz krewnych. Rodziców łączy więź małżeńska, a rodziców z dziećmi – więź rodzicielska, stanowiąca podstawę wychowania rodzinnego, jak również więź formalną określającą obowiązki rodziców i dzieci względem siebie. Rodzina stanowi naturalne środowisko życia dziecka, mając ogromny wpływ na jego rozwój emocjonalny, społeczny i edukacyjny. To w rodzinie dziecko poznaje system wartości, tradycje, normy społeczne oraz uczy się samodzielności i odpowiedzialności. Rodzina przygotowuje człowieka do życia w społeczeństwie, wprowadza w świat kultury i kształtuje postawy społeczne. Pełni również funkcję punktu odniesienia i bezpiecznej bazy, zapewniając wsparcie w trudnych sytuacjach. Prawidłowo funkcjonująca rodzina przeciwdziała niekorzystnym zjawiskom w okresie dzieciństwa i dojrzewania, stanowiąc źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa.

Współczesne wyzwania rodzin

Współczesne rodziny, w zetknięciu ze zmieniającą się rzeczywistością i szybkim tempem życia, często borykają się z różnorodnymi trudnościami, takimi jak: bezrobocie, trudna sytuacja materialna czy patologie społeczne, w tym alkoholizm, narkomania czy przemoc. W przypadku pojawienia się dysfunkcji, instytucje i służby społeczne są zobligowane do podjęcia działań naprawczych, obejmujących wszechstronne wsparcie rodziny i dziecka. Niezwykle istotne jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, ukierunkowanego na wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Zadania realizowane w ramach Programu koncentrować się będą zarówno na dziecku, jak i na całej rodzinie, szczególnie w sytuacjach, gdy dziecko zostanie czasowo umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do niej. Realizacja Programu w Gminie Leśna będzie możliwa dzięki systemowi wsparcia bazującemu na współpracy osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, działalności świetlic, rodzin wspierających, pomocy ze strony asystentów rodziny, organizowaniu poradnictwa specjalistycznego oraz prowadzeniu grup wsparcia.

Wsparcie rodzin w Gminie Leśna

Realizowanie zadań w zakresie wspierania rodziny w Gminie Leśna możliwe jest przy wykorzystaniu dostępnych zasobów gminy oraz potencjału lokalnej społeczności. Samorząd gminny podejmuje działania ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu lub pogłębianiu się

problemów społecznych dotyczących rodziny i dzieci. W działaniach tych wykorzystywane są instrumenty integracji społecznej, dialogu społecznego oraz współpraca z instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy. Gmina Leśna kształtuje właściwe postawy obywatelskie i społeczne, promuje wolontariat oraz aktywne uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnym. Korzystanie z oferty instytucji gminnych, placówek kultury, sportu i rekreacji stanowi ważny element poprawy jakości życia mieszkańców oraz warunków funkcjonowania gospodarstw domowych. Podstawowy zakres działań obejmuje organizację czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych oraz zaspokajanie potrzeb edukacyjnych, rekreacyjnych i integracyjnych. Na stałe w kalendarzu lokalnych wydarzeń wpisują się inicjatywy rodzinne, takie jak festyny, pikniki, warsztaty, spotkania integracyjne oraz imprezy okolicznościowe, np. z okazji Dnia Dziecka, Dnia Matki czy Dnia Babci i Dziadka. Wydarzenia te wzmacniają więzi rodzinne, promują aktywny i zdrowy styl życia oraz kształtują pozytywne postawy społeczne. Działania aktywizujące lokalne środowiska oraz budujące sieć wsparcia społecznego realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej. Obejmują m.in.: spotkania edukacyjne i informacyjne, działania integracyjne, imprezy okolicznościowe, a także inicjatywy służące poprawie warunków życia mieszkańców, np. wsparcie rzeczowe czy tworzenie przestrzeni wspólnotowych.

Podstawa prawna Programu

Art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

Główne założenia Programu dla Gminy Leśna

1. Praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny biologicznej stanowi integralny element kompleksowego systemu wsparcia rodziny funkcjonującego w środowisku lokalnym, realizowanego we współpracy instytucji pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.
2. Działania wobec rodzin koncentrują się na profilaktyce, rozumianej jako wczesne i adekwatne wsparcie udzielane rodzinie przed wystąpieniem sytuacji kryzysowej.
3. Praca socjalna oraz działania wspierające wobec rodziców biologicznych są kontynuowane również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, w celu zwiększenia szans na jego powrót do rodziny.
4. Umieszczenie dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej powinno mieć charakter ostateczny i następować wyłącznie po wyczerpaniu innych form pomocy.

5. Program ukierunkowany jest na wzmacnianie potencjału rodziny, rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców oraz budowanie ich odpowiedzialności.
6. Działania realizowane są w oparciu o indywidualną diagnozę sytuacji rodziny i dziecka, z uwzględnieniem ich zasobów oraz potrzeb.
7. Nadrzędnym celem programu jest zapewnienie dziecku stabilności emocjonalnej, poczucia bezpieczeństwa oraz ciągłości opieki i wychowania, z poszanowaniem jego praw i dobra.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

W 2024r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej udzielił wsparcia 224 rodzinom (548 osób w tych rodzinach). W liczbie tej ujęte zostały wszystkie rodziny, które skorzystały z różnych form pomocy, tj. w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, a także które otrzymały wyłącznie pomoc w postaci pracy socjalnej.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Bezrobocie	70	159
Rodziny wielodzietne	7	41
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	5
Długotrwała lub ciężka choroba	112	166
Niepełnosprawność	70	108
Ubóstwo	99	166
Alkoholizm	50	60
Bezdomność	31	31
Narkomania	9	15

Zdarzenia losowe	9	17
Potrzeba ochrony macierzyństwa	-	-

W wielu rodzinach objętych pracą socjalną występują liczne trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi. Do najczęściej identyfikowanych problemów należą: zaniedbywanie obowiązków szkolnych, niewywiązywanie się z realizacji obowiązku szkolnego, zagrożenie demoralizacją, obniżone poczucie własnej wartości u dzieci, nieodpowiednie warunki socjalno-bytowe oraz uzależnienie rodziców od alkoholu. Czynniki te w istotny sposób ograniczają możliwości prawidłowego rozwoju dzieci i zwiększają ryzyko wystąpienia sytuacji kryzysowych w rodzinie.

Brak odpowiedniego i specjalistycznego wsparcia skierowanego do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze może prowadzić do konieczności czasowego umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza stanowi formę tymczasowej opieki nad dzieckiem w sytuacji, gdy rodzice biologiczni nie są w stanie zapewnić mu właściwej opieki i wychowania. Jej celem jest zabezpieczenie dobra dziecka oraz stworzenie warunków umożliwiających powrót do rodziny naturalnej, po uprzednim przezwyciężeniu trudności przez rodziców.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej.

Rodzinna piecza zastępcza obejmuje:

1. rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem,
2. rodziny zastępcze niezawodowe,
3. rodziny zastępcze zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
4. rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne,
5. rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

1. placówek opiekuńczo-wychowawczych,
2. placówek opiekuńczo-terapeutycznych,
3. interwencyjnych ośrodków pre adopcyjnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku na terenie powiatu lubańskiego funkcjonowało łącznie 83 rodziny zastępcze oraz 2 rodzinne domy dziecka, natomiast na dzień 31 grudnia 2025r- 81 rodzin zastępcze oraz 2 rodzinne domy dziecka. W formach tych przebywało ogółem 85 dzieci. Poniżej przedstawiono zestawienie liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z podziałem na poszczególne gminy powiatu lubańskiego.

	Liczba funkcjonujących rodzin zastępczych	Liczba funkcjonujących rodzinnych domów dziecka
2024	83	2
2025	81	2

Źródło: PCPR w Lubaniu

Podział funkcjonujących rodzinnych form pieczy zastępczej z podziałem na gminy.

Stan na 31.12.2024r

Rodziny zastępcze w powiecie lubańskim	Miasto Lubañ	Gmina Lubañ	Gmina Platerówka	Gmina Siekierczyn	Gmina Świeradów w Zdr.	Gmina Olszyna	Miasto i Gmina Leśna	Razem
Spokrewnione rodziny zastępcze	19	9	2	10	6	3	16	65
Niezawodowe rodziny zastępcze	3	4		2	1	3	2	15
Zawodowe rodziny zastępcze					1		2	3
Rodzinne domy domy dziecka		2						2

Źródło: PCPR w Lubaniu

Podział funkcjonujących rodzinnych form pieczy zastępczej z podziałem na gminy.

Stan na 31.12.2025r

Rodziny zastępcze w powiecie lubańskim	Miasto Lubań	Gmina Lubań	Gmina Platerówka	Gmina Siekierczyn	Gmina Świeradów w Zdr.	Gmina Olszyna	Miasto i Gmina Leśna	Razem
Spokrewnione rodziny zastępcze	19	9	2	8	7	4	13	62
Niezawodowe rodziny zastępcze	3	3		2	1	4	2	15
Zawodowe rodziny zastępcze		1		1	1		1	4
Rodzinne domy domy dziecka		2						2

Źródło: PCPR w Lubaniu

Liczba wychowanków przebywających w rodzinnych formach pieczy zastępczej z terenu powiatu lubańskiego.

Rok	Miasto Lubań	Gmina Lubań	Gmina Platerówka	Gmina Siekierczyn	Gmina Świeradów Zdr.	Gmina Olszyna	Miasto i Gmina Leśna
2024	39	12	3	26	12	13	41
2025	25	12	3	23	10	10	32

Źródło: PCPR w Lubaniu

W 2024 oraz 2025 roku na terenie Powiatu Lubańskiego funkcjonowały trzy placówki realizujące zadania z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej, tj. placówki opiekuńczo-

wychowawcze. Jedną z nich było Ognisko Wychowawcze dla Dziewcząt prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Św. Magdaleny od Pokuty. Pozostałe dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze zlokalizowane były w Świeradowie-Zdroju, przy ul. Długiej: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 przy ul. Długiej 1/1 oraz Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2 przy ul. Długiej 1/2. Uwzględniając również wychowanków umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu, ogólna liczba dzieci pochodzących z Powiatu Lubańskiego przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia 2024 r. wynosiła 58 osób. Natomiast na dzień 31 grudnia 2025 r. liczba ta wzrosła do 61 osób.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Lubańskiego.

ROK	Lubań Gmina Miejska	Lubań Gmina Wiejska	Leśna	Świeradów Zdrój	Olszyna	Siekierczyn	Platerówka
2024	23	1	15	5	10	4	0
2025	27	1	14	4	12	3	0

Zródło: PCPR w Lubaniu

Rodziny borykające się z trudnościami w zakresie opieki i wychowania od lat należą do najliczniejszej grupy osób korzystających ze wsparcia Ośrodka. Pomoc kierowana do tych rodzin ma charakter aktywny i opiera się na stosowaniu przez pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej różnorodnych form, metod oraz narzędzi pracy socjalnej, obejmujących działania indywidualne, grupowe i środowiskowe.

Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi realizowane jest w dużej mierze przez pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnej. Ich działania koncentrują się przede wszystkim na zapewnieniu dzieciom odpowiednich warunków bytowych oraz zaspokojeniu podstawowych potrzeb socjalnych. Istotnym uzupełnieniem tej pomocy jest praca asystenta rodziny, który towarzyszy rodzinom w procesie przezwyciężania trudności i wzmacniania kompetencji wychowawczych. Rola asystenta rodziny obejmuje min. pomoc w radzeniu sobie z problemami i barierami dnia codziennego, wspieranie w doskonaleniu umiejętności rodzicielskich wszystkich członków rodziny oraz odbudowę relacji i więzi rodzinnych. Działania te ukierunkowane są na wzmacnianie potencjału rodziny, poprawę jej sytuacji życiowej oraz prawidłowe realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

z wykorzystaniem zarówno zasobów własnych rodziny, jak i wsparcia środowiska lokalnego. Rodziny objęte pomocą asystenta to zazwyczaj rodziny wieloprofilowe. Oprócz trudności wychowawczych często występują w nich takie zjawiska jak uzależnienia, bezrobocie, niepełnosprawność intelektualna, nieodpowiednie warunki mieszkaniowe czy przemoc domowa wobec partnera i dzieci. Asystenci, podejmując współpracę z rodziną, dokonują diagnozy jej sytuacji, a następnie – w oparciu o podejście skoncentrowane na rozwiązaniach oraz dialog motywujący – wspierają rodzinę w procesie zmiany. Zachęcają do wykorzystywania i rozwijania posiadanych zasobów, działając w tempie dostosowanym do możliwości rodziny i zawsze z uwzględnieniem jej dobra. Podczas bezpośrednich kontaktów z rodziną asystent pełni rolę osoby wspierającej i towarzyszącej – motywuje, wzmacnia poczucie własnej wartości, udziela informacji, modeluje pożądane zachowania, rozwija umiejętności radzenia sobie z problemami oraz pomaga w regulowaniu emocji. W razie potrzeby stawia także wymagania, wyznacza zadania i podejmuje działania wychowawcze. Dzięki szerokiej wachlarzowi stosowanych metod rodzina zyskuje realną szansę na reintegrację, a dzieci możliwość dorastania w bezpiecznym środowisku opartym na miłości, akceptacji i zrozumieniu ich potrzeb.

Współpraca z asystentem rodziny w 2024r

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	Ogółem		19
	W tym	Zobowiązane przez sąd	11
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	Do 3 miesięcy		2
	Powyżej 3 do 12 miesięcy		2
	Powyżej roku		15
	Ogółem		4
		Ze względu na	4

Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	W tym	osiągnięcie efektów	
		Ze względu na zaprzestanie współpracy	0
		Ze względu na brak efektów	0
		Ze względu na zmianę metody pracy	0
		Ze względu na zmianę miejsca zamieszkania	0
Liczba rodzin, które korzystały z rodzin wspierających	0		

Jednym z najważniejszych kierunków działań podejmowanych w systemie pomocy społecznej jest dążenie do tego, aby dzieci przebywające w pieczy zastępczej mogły – o ile jest to możliwe i bezpieczne – powrócić do swoich rodzin biologicznych. Powrót dziecka do środowiska rodzinnego uznawany jest za rozwiązanie najbardziej korzystne dla jego prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego, dlatego stanowi on priorytet w pracy wielu instytucji pomocowych.

W tym celu prowadzona jest intensywna i długofalowa praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Działania te rozpoczynają się możliwie jak najszybciej po umieszczeniu dziecka poza domem i opierają się na zawarciu kontraktu socjalnego. Kontrakt ten wyznacza jasne zasady współpracy, określa cele do osiągnięcia oraz zobowiązuje rodziców do podejmowania konkretnych działań zmierzających do poprawy ich sytuacji życiowej.

Kluczowym elementem tej współpracy jest wsparcie rodziny w stabilizacji sytuacji materialnej i mieszkaniowej, a także w odbudowie kompetencji wychowawczych i odpowiedzialności rodzicielskiej. Pracownicy socjalni oraz inni specjaliści towarzyszą rodzinom w procesie zmiany, motywują do aktywności, pomagają w kontaktach z instytucjami oraz uczą planowania i konsekwencji w działaniu. Dzięki temu każdego roku część dzieci może opuścić pieczę zastępczą i ponownie zamieszkać w swoich domach rodzinnych.

Jednocześnie należy zauważyć, że nie wszystkie działania kończą się sukcesem. Zdarzają się sytuacje, w których dzieci trafiają z rodzinnej pieczy zastępczej do placówek opiekuńczo-wychowawczych, a nawet resocjalizacyjnych. Najczęściej jest to efekt narastających problemów wychowawczych, braku stabilności emocjonalnej w rodzinie zastępczej lub niewystarczającego wsparcia specjalistycznego. Tego rodzaju przypadki pokazują, jak ważna jest stała kontrola sytuacji dziecka oraz szybkie reagowanie na pierwsze sygnały kryzysu.

W mojej opinii szczególnego znaczenia nabiera konieczność zapewnienia rodzinom kompleksowego wsparcia, które nie ogranicza się wyłącznie do pomocy finansowej. Niezbędna jest ścisła współpraca pracowników socjalnych z psychologami, pedagogami, terapeutami oraz kuratorami sądowymi. Tylko wieloaspektowe podejście daje realną szansę na trwałe zmiany i zapobiega powrotowi do wcześniejszych dysfunkcji.

Aby skutecznie poprawić obecną sytuację rodzin i ograniczyć liczbę dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej, konieczne jest:

- 1. szybkie i zdecydowane podejmowanie działań naprawczych, mających na celu odbudowę prawidłowego funkcjonowania rodziny w jej naturalnym środowisku;**
- 2. zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej natychmiastowej, bezpiecznej i adekwatnej opieki w rodzinnych lub instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, zgodnie z decyzjami sądu;**
- 3. rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby zapobiegać pogłębianiu się problemów opiekuńczo-wychowawczych.**

Podsumowując, skuteczna praca na rzecz powrotu dzieci do rodzin biologicznych wymaga czasu, zaangażowania oraz dobrze skoordynowanych działań wielu instytucji. Inwestowanie w rodzinę na wczesnym etapie kryzysu jest nie tylko korzystne dla dziecka, ale również bardziej efektywne społecznie i ekonomicznie.

III. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są dzieci, młodzież oraz ich rodziny, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej i wymagają wsparcia. Program skierowany jest w szczególności do rodzin przeżywających trudności oraz bezradność w zakresie prawidłowego sprawowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także do rodzin, w których występuje problem przemocy domowej. Obejmuje on również rodziny ubogie oraz zagrożone ubóstwem, narażone na wykluczenie społeczne.

Program adresowany jest do dzieci i młodzieży pochodzących z tzw. „grupy ryzyka”, w tym osób zagrożonych demoralizacją, podejmowaniem zachowań problemowych lub niedostosowaniem społecznym. Szczególną grupę odbiorców stanowią także dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, które wymagają dodatkowego wsparcia w procesie rozwoju, edukacji oraz budowania prawidłowych relacji społecznych.

Realizacja Programu odbywać się będzie w ramach działalności Centrum Usług Społecznych (CUS), które od marca 2026 roku zostaje utworzone w Gminie Leśna jako lokalne centrum koordynacji działań pomocowych, wspierających i integracyjnych. CUS będzie pełnił funkcję instytucji zapewniającej kompleksowe wsparcie społeczne, edukacyjne, wychowawcze i rozwojowe dla dzieci, młodzieży i rodzin, odpowiadając na ich zróżnicowane potrzeby oraz wzmacniając system pomocy społecznej na poziomie lokalnym.

Działania realizowane przez CUS będą służyć nie tylko przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, ale także wzmacnianiu kompetencji rodzin, budowaniu samodzielności życiowej, integracji społecznej oraz tworzeniu trwałego systemu wsparcia dla najbardziej potrzebujących mieszkańców gminy.

IV. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY

Realizacja Programu opierać się będzie na ścisłej współpracy i partnerskim współdziałaniu w ramach lokalnej i regionalnej koalicji na rzecz dziecka i rodziny. W działania Programu zaangażowane zostaną zarówno jednostki administracji rządowej i samorządowej, jak i organizacje

pozarządowe oraz inne podmioty i osoby posiadające doświadczenie oraz specjalistyczną wiedzę w zakresie profilaktyki, wsparcia i pomocy rodzinie.

System realizacji Programu tworzą instytucje działające na terenie Gminy oraz partnerzy funkcjonujący w regionie, którzy wspólnie podejmują działania profilaktyczne, interwencyjne i wspierające. Od marca 2026 roku kluczową rolę w tym systemie pełnić będzie **Centrum Usług Społecznych (CUS)**, powstające w Gmina Leśna jako lokalne centrum koordynacji, integracji i realizacji usług społecznych. CUS stanie się platformą współpracy instytucjonalnej oraz operacyjnym zapleczem Programu, zapewniając spójność działań, dostępność usług oraz ich kompleksowy charakter.

Do kluczowych podmiotów zaangażowanych w realizację Programu należą: Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Smólniku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu, Powiatowy Urząd Pracy w Lubaniu, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Komisariat Policji w Leśnej, a także organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin.

Współpraca pomiędzy instytucjami opierać się będzie na wzajemnym uzupełnianiu kompetencji, wymianie informacji, koordynacji podejmowanych działań oraz wspólnym reagowaniu na pojawiające się problemy społeczne. Takie podejście pozwoli na skuteczniejsze diagnozowanie potrzeb oraz zapewnienie kompleksowej, spójnej i adekwatnej pomocy osobom i rodzinom objętym Programem.

Koordynatorem Programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej, który do czasu formalnego uruchomienia Centrum Usług Społecznych pełni funkcję wiodącą w zakresie nadzoru nad realizacją działań, inicjowania współpracy pomiędzy partnerami oraz monitorowania efektów podejmowanych przedsięwzięć. Po utworzeniu CUS jego zadania koordynacyjne, organizacyjne i integrujące działania Programu będą realizowane w ramach struktury Centrum, co zapewni trwałość systemu wsparcia oraz jego długofalowy rozwój.

V. ZADANIA W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia, towarzyszenia i profesjonalnej pomocy ze strony asystenta rodziny, w celu wzmocnienia ich kompetencji wychowawczych i poprawy funkcjonowania w codziennym życiu.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej- CUS Wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, warsztaty kompetencji rodzicielskich, grupy wsparcia dla rodziców, treningi komunikacji w rodzinie, Pomoc specjalistyczna, konsultacje psychologiczne, wsparcie socjoterapeutyczne, zajęcia logopedyczne dla dzieci, Wsparcie społeczne i środowiskowe, klub rodzica, spotkania integracyjne i międzypokoleniowe, grupy samopomocowe, Wsparcie rozwojowe dzieci, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne, mobila pielęgniarstwa, wsparcie edukacyjne i wychowawcze. Usługi CUS w Leśnej zapewniają bezpośrednie wsparcie edukacyjne, wychowawcze i społeczne, a także pomoc psychologiczną i zdrowotną, co pozwala kompleksowo odpowiadać na potrzeby rodzin przeżywających trudności, wzmacniać ich kompetencje wychowawcze i poprawiać funkcjonowanie w codziennym życiu.
2	Zapewnienie rodzinom dostępu do specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego, w celu wsparcia w rozwiązywaniu problemów osobistych, wychowawczych i prawnych.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej-CUS, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Lubaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu Poradnictwo psychologiczne – bezpośrednio odpowiada problemom osobistym i wychowawczym. Poradnictwo prawne – odpowiada problemom

		prawnym. Poradnictwo dietetyczne – choć nie jest stricte psychologiczne ani prawne, wspiera zdrowie rodziny, co ma znaczenie przy kompleksowym wsparciu funkcjonowania w życiu codziennym. Zajęcia grupowe z pielęgniarką / pielęgniarka mobilna – profilaktyka zdrowotna i wsparcie w codziennym funkcjonowaniu, pasuje do „rozwiązywania problemów osobistych”. Poradnia logopedyczna, zajęcia rewalidacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne – wspierają rozwój dziecka, poprawę komunikacji i radzenie sobie z emocjami, co jest częścią wsparcia wychowawczego. Klub Rodzica, warsztaty kompetencji rodzicielskich – bezpośrednio wzmacniają kompetencje wychowawcze rodziców. Warsztaty kompetencji społecznych – rozwój umiejętności interpersonalnych dzieci i młodzieży, wspiera funkcjonowanie społeczne. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – rozwój umiejętności praktycznych w rodzinie, ułatwia codzienne funkcjonowanie. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – wspierają integrację i budowanie więzi społecznych, co pośrednio wpływa na rozwiązywanie problemów osobistych. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – edukacja i wspólne działania, wspierają rozwój i integrację rodziny. Usługi CUS w Leśnej zapewniają kompleksowe wsparcie psychologiczne, prawne, wychowawcze i edukacyjne, które pozwala rodzinom skuteczniej rozwiązywać problemy osobiste, wychowawcze i prawne, wzmacnia kompetencje rodzicielskie oraz poprawia codzienne funkcjonowanie dzieci i całej rodziny.
3	Budowanie współpracy oraz systematyczna	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

wymiana informacji z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz dzieci i rodzin, w celu skuteczniejszego wsparcia ich potrzeb.	Spółecznej w Leśnej-CUS, Komisariat Policji w Leśnej, Sąd Rejonowy w Lubaniu, Zespół Interdyscyplinarny ds.Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Leśna, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lubaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu, Placówki oświatowe z terenu Gminy Leśna, organizacje pozarządowe Klub Rodzica – miejsce spotkań, wymiany doświadczeń, współpracy z organizacjami, stowarzyszeniami. Warsztaty kompetencji rodzicielskich – mogą być organizowane we współpracy z NGO i specjalistami. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja różnych grup, współpraca z instytucjami i społecznością lokalną. Warsztaty kompetencji społecznych – wspólne działania edukacyjne z udziałem instytucji i grup lokalnych. Zajęcia socjoterapeutyczne – często wymagają współpracy specjalistów i instytucji (np. szkoła, PCPR). Zajęcia rewalidacyjne / poradnia logopedyczna – wymagają wymiany informacji między pedagogami, rodzicami i instytucjami edukacyjnymi. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – przy współpracy np. z MOPSem, NGO, doradcami finansowymi. Poradnictwo psychologiczne i prawne – wymiana informacji z innymi podmiotami, koordynacja wsparcia. Usługi, które wymagają współpracy, integracji i wymiany informacji, idealnie wpisują się w zdanie o budowaniu współpracy między instytucjami dla lepszego wsparcia rodzin.
---	--

4	Zapewnienie wsparcia materialnego rodzinom ubogim oraz zagrożonym kryzysem lub doświadczającym trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej-CUS Poradnictwo psychologiczne – wsparcie emocjonalne dla rodzin w kryzysie. Poradnictwo prawne – pomoc w sprawach związanych z pomocą społeczną, świadczeniami i prawami rodziny. Poradnictwo dietetyczne – wsparcie w zakresie prawidłowego odżywiania dzieci i rodzin, co może zmniejszać skutki ubóstwa żywieniowego. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – praktyczne wsparcie w gospodarowaniu ograniczonymi środkami finansowymi. Klub Rodzica – miejsce wymiany doświadczeń i wsparcia między rodzinami, co może minimalizować skutki izolacji i trudności wychowawczych. Warsztaty kompetencji rodzicielskich – wzmocnienie umiejętności wychowawczych, szczególnie w rodzinach zagrożonych kryzysem. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja społeczna, budowanie sieci wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji. Zajęcia rewalidacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne – wsparcie dzieci z rodzin w trudnej sytuacji, poprawiające ich rozwój i funkcjonowanie społeczne. Usługi CUS obejmują zarówno bezpośrednie wsparcie materialne i edukacyjne, jak i pomoc psychologiczną, prawną i wychowawczą, co kompleksowo odpowiada potrzebom rodzin ubogich lub zagrożonych kryzysem.
5	Pokrywanie przez Program kosztów pomocy, o	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy

	której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	Społecznej w Leśnej- CUS Poradnictwo psychologiczne – wsparcie dla dzieci i rodzin w pieczy zastępczej, terapię lub konsultacje psychologiczne. Poradnictwo prawne – pomoc w sprawach opiekuńczych, prawnych i administracyjnych rodzin wspierających. Poradnictwo dietetyczne – wsparcie w zakresie właściwego żywienia dzieci w pieczy zastępczej. Zajęcia rewalidacyjne – pomoc dzieciom wymagającym dodatkowego wsparcia edukacyjnego lub rozwojowego. Poradnia logopedyczna – diagnoza i terapia dla dzieci, w tym w pieczy zastępczej. Zajęcia socjoterapeutyczne – wspieranie dzieci w rozwoju emocjonalnym i społecznym. Klub Rodzica i warsztaty kompetencji rodzicielskich – wsparcie dla rodzin wspierających w rozwijaniu umiejętności wychowawczych. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja i wsparcie społeczne dla rodzin opiekujących się dziećmi. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – wsparcie rodzin w organizacji środków finansowych dla dzieci podopiecznych. Wszystkie powyższe usługi mogą być finansowane lub współfinansowane w ramach Programu i są ściśle powiązane z obowiązkami rodzin wspierających dzieci oraz zapewnieniem im odpowiedniej opieki i wsparcia rozwojowego.
6	Zapewnienie współfinansowania kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, wspierając tym samym opiekę i rozwój dziecka w środowisku rodzinnym	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej- CUS Poradnictwo psychologiczne – wsparcie dzieci w rodzinach zastępczych w zakresie emocji i rozwoju psychicznego.

		Poradnictwo prawne – pomoc dla rodzin zastępczych w kwestiach formalno-prawnych i uprawnień dziecka. Zajęcia rewalidacyjne – wsparcie dzieci wymagających dodatkowej pomocy edukacyjnej i rozwojowej. Poradnia logopedyczna – diagnoza i terapia dla dzieci z trudnościami w komunikacji. Zajęcia socjoterapeutyczne – rozwijanie umiejętności społecznych i radzenia sobie z emocjami. Klub Rodzica oraz warsztaty kompetencji rodzicielskich – wzmacnianie umiejętności wychowawczych opiekunów zastępczych. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja dzieci i rodzin zastępczych z lokalną społecznością. Warsztaty kompetencji społecznych – wspieranie adaptacji dzieci w środowisku społecznym. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – praktyczne wsparcie dla rodzin zastępczych w gospodarowaniu środkami na potrzeby dziecka. Powyższe usługi wspierają zarówno opiekuńczość rodziny zastępczej, jak i rozwój dziecka w środowisku rodzinnym, co idealnie wpisuje się w cel zapewnienia współfinansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.
7	Zapewnienie współfinansowania pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, wspierając jego rozwój, bezpieczeństwo i codzienną opiekę.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej-CUS Poradnictwo psychologiczne – wsparcie emocjonalne i terapeutyczne dzieci w placówkach. Poradnictwo prawne – pomoc w sprawach formalnych i praw dziecka. Zajęcia rewalidacyjne – indywidualne wsparcie dzieci wymagających dodatkowej pomocy edukacyjnej. Poradnia logopedyczna – diagnoza i terapia

		zaburzeń mowy u dzieci. Zajęcia socjoterapeutyczne – rozwijanie kompetencji społecznych i radzenia sobie z emocjami. Klub Rodzica i warsztaty kompetencji rodzicielskich – wsparcie opiekunów i budowanie kompetencji wychowawczych w placówkach. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja dzieci z lokalną społecznością, wspieranie relacji społecznych. Warsztaty kompetencji społecznych – wspomaganie dzieci w adaptacji do życia w grupie i środowisku społecznym. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – wsparcie dla placówek w gospodarowaniu środkami na potrzeby dzieci. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – rozwój praktycznych umiejętności, aktywizacja dzieci i tworzenie bezpiecznych zajęć edukacyjnych. Usługi te komplementarnie wspierają rozwój dziecka, bezpieczeństwo i codzienną opiekę w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co idealnie wpisuje się w cel współfinansowania pobytu dziecka przez Program.
8	Zapewnienie współfinansowania pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka, wspierając jego bezpieczeństwo, rozwój i właściwą opiekę w środowisku wychowawczym.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej- CUS Poradnictwo psychologiczne – wsparcie emocjonalne i terapeutyczne dzieci w domu dziecka, przeciwdziałanie stresowi, traumom, problemom adaptacyjnym. Poradnictwo prawne – pomoc dla opiekunów w zakresie praw dziecka, procedur administracyjnych i formalności związanych z pieczęcią zastępczą. Zajęcia rewalidacyjne – dla dzieci wymagających indywidualnego wsparcia edukacyjnego lub rozwojowego, aby zapewnić właściwy rozwój w środowisku

		wychowawczym. Poradnia logopedyczna – wsparcie dzieci z zaburzeniami mowy, co wpływa na rozwój społeczny i edukacyjny. Zajęcia socjoterapeutyczne – nauka umiejętności społecznych, radzenia sobie z emocjami, budowanie relacji w grupie rówieśniczej. Klub Rodzica i warsztaty kompetencji rodzicielskich – wsparcie opiekunów w pełnieniu funkcji wychowawczej, podnoszenie jakości opieki w domu dziecka. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja dzieci z lokalną społecznością, rozwój więzi społecznych i poczucia bezpieczeństwa. Warsztaty kompetencji społecznych – wspieranie adaptacji dziecka w grupie rówieśniczej i środowisku wychowawczym. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – praktyczne wsparcie dla opiekunów domu dziecka w gospodarowaniu środkami na potrzeby dzieci. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – rozwój praktycznych umiejętności, wspieranie aktywności i zajęć edukacyjnych w bezpiecznym środowisku. Wszystkie powyższe usługi bezpośrednio wspierają rozwój dziecka, jego bezpieczeństwo i właściwą opiekę w rodzinnym domu dziecka, a także wspomagają opiekunów w codziennym funkcjonowaniu i zarządzaniu środowiskiem wychowawczym. Nie ma tutaj zbędnych usług – każda ma uzasadnienie w kontekście bezpieczeństwa, rozwoju lub wsparcia opiekunów.
9	Zapewnienie współfinansowania pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, wspierając jego rozwój, bezpieczeństwo i dostęp do	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśne- CUS Poradnictwo psychologiczne – wsparcie emocjonalne i terapeutyczne dzieci,

	specjalistycznej opieki.	interwencje kryzysowe, terapia indywidualna lub grupowa. Poradnictwo prawne – pomoc w zakresie praw dziecka, regulacji dotyczących pieczy, wsparcie dla placówki w procedurach formalnych. Zajęcia rewalidacyjne – dzieci wymagające wsparcia edukacyjnego lub rozwojowego, w tym dostosowanie metod do indywidualnych potrzeb. Poradnia logopedyczna – wsparcie w terapii mowy i komunikacji, co jest istotne w środowisku terapeutycznym. Zajęcia socjoterapeutyczne – rozwój umiejętności społecznych, radzenie sobie z emocjami, przygotowanie do życia w grupie i w społeczności. Klub Rodzica i warsztaty kompetencji rodzicielskich – wsparcie opiekunów i wychowawców w pełnieniu funkcji wychowawczych w placówce. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja dzieci z lokalną społecznością, rozwój kompetencji interpersonalnych i poczucia bezpieczeństwa. Warsztaty kompetencji społecznych – wspieranie adaptacji dzieci w grupie, nauka współpracy i rozwiązywania konfliktów. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – wsparcie placówki lub opiekunów w praktycznym gospodarowaniu środkami finansowymi dla dzieci. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – wspieranie rozwoju praktycznego i poznawczego, angażowanie dzieci w aktywności terapeutyczne w bezpiecznym środowisku. Poradnictwo dietetyczne – wsparcie w zakresie zdrowego odżywiania i profilaktyki zdrowotnej w placówce, co wspiera rozwój i bezpieczeństwo dzieci. Zajęcia grupowe z pielęgniarką /
--	--------------------------	---

		pielęgniarka mobilna – dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, profilaktyki i monitorowania stanu zdrowia dzieci. Wszystkie powyższe usługi CUS bezpośrednio wspierają rozwój, bezpieczeństwo i dostęp do specjalistycznej opieki dzieci w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, zarówno w sferze psychologicznej, edukacyjnej, społecznej, jak i zdrowotnej. Wszystkie powyższe usługi CUS bezpośrednio wspierają rozwój, bezpieczeństwo i dostęp do specjalistycznej opieki dzieci w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, zarówno w sferze psychologicznej, edukacyjnej, społecznej, jak i zdrowotnej.
10	Zapewnienie współfinansowania pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku pre adopcyjnym, wspierając jego bezpieczeństwo, rozwój oraz przygotowanie do przyszłej rodziny adopcyjnej.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśne- CUS Poradnictwo psychologiczne – indywidualne i grupowe wsparcie dzieci w radzeniu sobie z traumą, separacją od rodziny biologicznej, przygotowanie do adaptacji w rodzinie adopcyjnej. Poradnictwo prawne – wsparcie placówki i opiekunów w zakresie praw dziecka, procedur adopcyjnych i formalności. Zajęcia rewalidacyjne – rozwój dzieci wymagających dodatkowego wsparcia edukacyjnego i poznawczego, przygotowanie do szkoły i życia w rodzinie. Poradnia logopedyczna – wsparcie w rozwoju mowy i komunikacji, co ułatwia adaptację w nowym środowisku rodzinnym. Zajęcia socjoterapeutyczne – nauka umiejętności społecznych, radzenia sobie z emocjami, budowanie relacji i zaufania, niezbędnych w procesie adopcyjnym. Klub Rodzica i warsztaty kompetencji

		rodzicielskich – wsparcie opiekunów ośrodka w odpowiednim przygotowaniu dzieci do życia w rodzinie adopcyjnej. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – integracja dzieci, rozwijanie umiejętności społecznych i poczucia przynależności. Warsztaty kompetencji społecznych – przygotowanie dzieci do funkcjonowania w grupie i relacjach rodzinnych. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – wsparcie dla opiekunów ośrodka w praktycznym zarządzaniu środkami dla dzieci. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – aktywizacja dzieci, rozwój praktycznych umiejętności, zajęcia terapeutyczne. Poradnictwo dietetyczne – zapewnienie prawidłowego żywienia, wspierającego zdrowy rozwój dzieci. Zajęcia grupowe z pielęgniarką / pielęgniarka mobilna – monitorowanie stanu zdrowia, profilaktyka, szybki dostęp do opieki medycznej. Wszystkie te usługi CUS kompleksowo wspierają bezpieczeństwo, rozwój oraz przygotowanie dziecka do życia w przyszłej rodzinie adopcyjnej. Oferują zarówno wsparcie terapeutyczne i edukacyjne dla dzieci, jak i pomoc dla opiekunów w placówce, co jest kluczowe w interwencyjnych ośrodkach przedadopcyjnych. Wszystkie te usługi CUS kompleksowo wspierają bezpieczeństwo, rozwój oraz przygotowanie dziecka do życia w przyszłej rodzinie adopcyjnej. Oferują zarówno wsparcie terapeutyczne i edukacyjne dla dzieci, jak i pomoc dla opiekunów w placówce, co jest kluczowe w interwencyjnych ośrodkach przedadopcyjnych.
11	Opracowywanie sprawozdań rzeczowo-finansowych dotyczących wspierania rodziny oraz przedstawianie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśne- CUS

	Radzie Gminy potrzeb i wniosków związanych z realizacją zadań w tym zakresie.	
12	Rozwijanie i podnoszenie kompetencji pracowników oraz służb działających na rzecz dzieci i rodzin, w celu zapewnienia skuteczniejszego wsparcia i ochrony ich praw.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśne- CUS Warsztaty kompetencji rodzicielskich i społecznych – mogą być wykorzystane w szkoleniach dla pracowników placówek wychowawczych, pedagogów i asystentów rodziny, aby lepiej rozumieli potrzeby dzieci i rodzin. Klub Rodzica – CUS może prowadzić zajęcia pokazowe lub szkoleniowe dla pracowników w zakresie pracy z rodziną. Zajęcia socjoterapeutyczne i rewalidacyjne – pracownicy mogą uczestniczyć w warsztatach, aby poznawać metody wsparcia dzieci o specjalnych potrzebach. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – służą jako model działań integracyjnych i terapeutycznych, które pracownicy mogą obserwować i wdrażać w swoich instytucjach. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – mogą służyć szkoleniom dla pracowników pomagających rodzinom w zarządzaniu finansami. Poradnictwo psychologiczne i prawne – CUS może prowadzić superwizje i konsultacje dla pracowników, aby podnosić ich kompetencje w zakresie interwencji kryzysowych, prawa rodzinnego i pracy z dzieckiem. Poradnictwo dietetyczne, zajęcia z pielęgniarstwa – pracownicy mogą uczestniczyć w szkoleniach z zakresu zdrowia, profilaktyki i żywienia dzieci w środowisku rodzinnym i instytucjonalnym. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – mogą służyć jako praktyczny przykład aktywizacji dzieci w pracy wychowawczej. Poradnia logopedyczna – CUS może organizować konsultacje dla pracowników, jak wspierać dzieci z trudnościami

		komunikacyjnymi w różnych placówkach.
13	Prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w rodzinach zagrożonych kryzysem lub napotykających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – CUS w Leśnej, Komisariat Policji w Leśnej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Leśna, Placówki oświatowe z terenu Gminy Leśna Klub Rodzica – prowadzenie grup wsparcia i wymiany doświadczeń dla rodziców, edukacja w zakresie wychowania i rozwiązywania problemów rodzinnych. Warsztaty kompetencji rodzicielskich – edukacja rodziców w zakresie metod wychowawczych, komunikacji, rozwiązywania konfliktów i radzenia sobie z kryzysem w rodzinie. Poradnictwo psychologiczne – indywidualne i grupowe wsparcie dla rodziców i dzieci w trudnych sytuacjach wychowawczych. Zajęcia socjoterapeutyczne – nauka umiejętności społecznych i emocjonalnych dla dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, przeciwdziałanie problemom adaptacyjnym i zachowaniom ryzykownym. Zajęcia rewalidacyjne – wsparcie dzieci wymagających dodatkowej pomocy edukacyjnej lub rozwojowej. Poradnictwo prawne – informowanie rodzin o ich prawach, obowiązkach i możliwościach wsparcia instytucjonalnego. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – wzmacnianie więzi rodzinnych i integracja z lokalną społecznością, co ma wymiar profilaktyczny. Warsztaty kompetencji społecznych – rozwój umiejętności interpersonalnych, współpracy w

		rodzinie i środowisku. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – wsparcie rodziców w codziennym zarządzaniu finansami, co redukuje stres i kryzys ekonomiczny w rodzinie. Poradnictwo dietetyczne oraz zajęcia grupowe z pielęgniarką / pielęgniarka mobilna – edukacja zdrowotna i profilaktyka w rodzinach zagrożonych problemami zdrowotnymi dzieci. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – działania edukacyjne i praktyczne angażujące dzieci i rodziców w twórcze i rozwojowe zajęcia. Poradnia logopedyczna – wsparcie dzieci z problemami komunikacyjnymi, co pomaga w ich prawidłowym rozwoju i funkcjonowaniu w rodzinie. CUS może kompleksowo wspierać rodziny zagrożone kryzysem, poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne zarówno dla rodziców, jak i dzieci, wzmacniając kompetencje wychowawcze i funkcjonowanie rodzin w codziennym życiu.
14	Systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem lub napotykających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu zapewnienia im adekwatnego wsparcia.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej- CUS, Komisariat Policji w Leśnej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Leśna, Placówki oświatowe z terenu Gminy Leśna Poradnictwo psychologiczne – konsultacje i superwizje dla rodzin, obserwacja rozwoju emocjonalnego dzieci, wczesne wykrywanie trudności. Poradnictwo prawne – monitorowanie sytuacji prawnej rodzin i dzieci, wsparcie przy

	problemach formalno-prawnych. Zajęcia rewalidacyjne – stała obserwacja postępów dzieci wymagających dodatkowego wsparcia, raportowanie potrzeb. Poradnia logopedyczna – monitorowanie rozwoju mowy i komunikacji u dzieci, identyfikacja dzieci wymagających dodatkowej terapii. Zajęcia socjoterapeutyczne – ocena umiejętności społecznych dzieci i identyfikacja potrzeb interwencji wychowawczej. Klub Rodzica i warsztaty kompetencji rodzicielskich – obserwacja funkcjonowania rodziców, wykrywanie obszarów wymagających wsparcia i edukacji. Cykliczne spotkania międzypokoleniowe – monitorowanie relacji w rodzinie, integracja z lokalną społecznością i identyfikacja potrzeb wsparcia społecznego. Warsztaty kompetencji społecznych – diagnoza poziomu umiejętności społecznych dzieci i młodzieży w środowisku rodzinnym. Warsztaty zarządzania budżetem domowym – obserwacja kompetencji ekonomicznych rodziny, identyfikacja potrzeb wsparcia w gospodarowaniu domem. Poradnictwo dietetyczne oraz zajęcia grupowe z pielęgniarką / pielęgniarka mobilna – monitorowanie stanu zdrowia dzieci, wykrywanie ryzyka niedożywienia lub problemów zdrowotnych. Warsztaty ekologiczno-ogrodnicze – obserwacja zaangażowania dzieci w działania praktyczne i rozwój kompetencji. CUS może systematycznie monitorować sytuację rodzin zagrożonych kryzysem, dzięki integracji działań edukacyjnych, terapeutycznych, zdrowotnych i społecznych. Umożliwia to szybką diagnozę potrzeb i zapewnienie adekwatnego wsparcia, zarówno dzieciom, jak i rodzicom.
--	--

--	--	--

VI. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program Wsparcia Rodziny 2026–2028

Program Wsparcia Rodziny na lata 2026–2028 został opracowany w celu stworzenia spójnego i kompleksowego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo-wychowawczej w Gminie Leśna. Jego nadrzędnym celem jest zwiększenie szans życiowych dzieci pochodzących z zaniedbanych lub trudnych środowisk, przy jednoczesnym zachowaniu więzi rodzinnych oraz wspieraniu rodziny naturalnej w pełnieniu jej podstawowych funkcji wychowawczych.

W realizacji tego programu kluczową rolę odgrywa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leśnej – Centrum Usług Społecznych (CUS). CUS stanowi narzędzie wsparcia rodzin na poziomie lokalnym, integrując różnorodne działania profilaktyczne, edukacyjne, terapeutyczne i społeczne. Dzięki temu możliwe jest systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin, wczesne wykrywanie problemów oraz szybkie reagowanie na potrzeby dzieci i rodziców.

CUS oferuje szereg usług, które komplementarnie wspierają realizację założeń Programu:

- Wsparcie rodzin w codziennym funkcjonowaniu poprzez asystentów rodziny, grupy wsparcia, Klub Rodzica, warsztaty kompetencji rodzicielskich i treningi komunikacji w rodzinie.
- Dostęp do specjalistycznej pomocy – poradnictwo psychologiczne, prawne, dietetyczne, zajęcia socjoterapeutyczne, rewalidacyjne, logopedyczne oraz mobilna pielęgniarstwo. Dzięki temu rodziny otrzymują profesjonalne wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, emocjonalnych, zdrowotnych i prawnych.
- Wsparcie społeczne i środowiskowe – cykliczne spotkania integracyjne i międzypokoleniowe, grupy samopomocowe oraz warsztaty kompetencji społecznych umożliwiają włączanie rodzin w lokalną społeczność, wzmacniają sieć wsparcia i przeciwdziałają izolacji społecznej.

- Rozwój dzieci i młodzieży – zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne oraz warsztaty praktyczne (ekologiczno-ogrodnicze, zarządzanie budżetem domowym) wspierają rozwój umiejętności poznawczych, społecznych i praktycznych, zwiększając szanse życiowe dzieci.

Dzięki takiemu podejściu, CUS staje się spójnym narzędziem wdrażania Programu Wsparcia Rodziny, umożliwiając:

- kompleksowe diagnozowanie potrzeb rodzin,
- dostosowanie wsparcia do indywidualnej sytuacji dzieci i rodziców,
- wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziny naturalnej,
- poprawę bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w środowisku rodzinnym,
- efektywną współpracę z lokalnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Podsumowując: CUS jako lokalne centrum wsparcia działa ręka w rękę z Programem Wsparcia Rodziny, zapewniając rodzinom dostęp do usług psychologicznych, wychowawczych, edukacyjnych i społecznych, wspierając rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zwiększając szanse życiowe dzieci w trudnych sytuacjach, przy jednoczesnym utrzymaniu więzi rodzinnych i włączaniu rodzin w życie lokalnej społeczności.

Cele Programu

Cel główny:

Zapewnienie każdemu dziecku prawa do rozwoju w rodzinie naturalnej, z uwzględnieniem jego bezpieczeństwa, potrzeb emocjonalnych i możliwości edukacyjnych. Program zakłada działania skorelowane, obejmujące zarówno profilaktykę, jak i działania kompensujące skutki problemów społecznych i patologii w rodzinie. Wsparcie kierowane jest przede wszystkim do rodzin wymagających nie tylko pomocy materialnej, ale także wsparcia socjalnego i specjalistycznego, w tym psychologicznego, pedagogicznego i prawnego.

W realizacji tych celów kluczową rolę odgrywa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Centrum Usług Społecznych (CUS), które działa jako lokalne centrum wsparcia rodzin. CUS integruje różnorodne narzędzia, umożliwiając wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjoterapeutyczne, logopedyczne i zdrowotne, a także działania edukacyjne i społeczne, co pozwala na skuteczne i kompleksowe realizowanie założeń programu.

Cele szczegółowe:

1. **Wsparcie rodzin z „grupy ryzyka”** w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przy maksymalnym wykorzystaniu ich własnych zasobów i możliwości – realizowane m.in. poprzez warsztaty kompetencji rodzicielskich, treningi komunikacji w rodzinie, asystentów rodziny i grupy wsparcia.
2. **Umożliwienie powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej** poprzez systematyczne i długofalowe działania wspierające rodziców w pełnieniu ról rodzicielskich – wspierane przez indywidualne konsultacje psychologiczne, socjoterapeutyczne, poradnictwo prawne i zdrowotne.
3. **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży** oraz wspieranie ich rozwoju emocjonalnego, edukacyjnego i społecznego – realizowane przez zajęcia rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, warsztaty kompetencji społecznych, zajęcia edukacyjne oraz cykliczne spotkania integracyjne i międzypokoleniowe.

Zakres działań Programu

Działania profilaktyczne i edukacyjne:

- **Edukacja rodziców** w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny, wpływu zachowań rodzicielskich na rozwój dziecka oraz rozpoznawania symptomów kryzysu rodzinnego – realizowana poprzez warsztaty kompetencji rodzicielskich, Klub Rodzica i grupy wsparcia.
- **Poradnictwo i wsparcie rodzin** przeżywających trudności w zakresie wychowania i opieki – zapewniane przez poradnictwo psychologiczne, prawne, dietetyczne oraz mobilną pielęgniarkę.
- **Konsultacje dla osób zgłaszających problemy wychowawcze z dzieckiem** – oferowane w ramach indywidualnych spotkań z psychologiem, logopedą lub socjoterapeutą.
- **Treningi umiejętności życiowych** – obejmujące m.in. zarządzanie budżetem domowym, organizację życia codziennego oraz rozwijanie kompetencji wychowawczych – realizowane w formie warsztatów praktycznych i edukacyjnych prowadzonych przez CUS.

Pomoc bezpośrednia dla dziecka i rodziny:

- **Regularne kontakty z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym** – wsparcie realizowane przez asystentów rodziny i specjalistów CUS.
- **Mediacje i negocjacje** mające na celu korektę sytuacji rodzinnej i rozwiązanie konfliktów – prowadzone przez psychologów i socjoterapeutów CUS.

- **Pomoc doraźna**, w tym wsparcie materialne, pomoc w pisaniu podań, pism i wniosków oraz wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych – dostępne dzięki **programom socjalnym i doradztwu CUS**.
- **Pomoc długofalowa** – obejmuje wsparcie asystenta rodziny, porady w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, budżetu rodzinnego, pielęgnacji i zdrowotnych potrzeb dzieci – realizowane przez **kompleksowe usługi CUS**.

Wsparcie dzieci w pieczy zastępczej:

Program przewiduje działania umożliwiające powrót dziecka do rodziny naturalnej, poprzez uregulowanie sytuacji życiowej rodziny i zapewnienie jej systematycznego, specjalistycznego wsparcia. Działania te obejmują zarówno dzieci opuszczające placówki opiekuńcze, jak i rodziny zagrożone kryzysem lub doświadczające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. CUS wspiera te procesy poprzez indywidualne konsultacje, zajęcia terapeutyczne, wsparcie edukacyjne, doradztwo prawne i zdrowotne, a także działania integracyjne i rozwojowe dla dzieci, co pozwala na bezpieczny powrót do rodziny naturalnej i skuteczne włączenie w życie społeczne.

Podsumowując: CUS w pełni wpisuje się w realizację Programu Wsparcia Rodziny, zapewniając rodzinom kompleksowe wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne, wychowawcze i społeczne, umożliwiając wzmacnianie kompetencji rodzicielskich, poprawę funkcjonowania rodzin w trudnej sytuacji oraz wspieranie dzieci w rozwoju i powrocie do rodziny naturalnej. CUS stanowi centralne narzędzie programu, dzięki któremu działania profilaktyczne, edukacyjne i terapeutyczne są realizowane spójnie i skutecznie, odpowiadając na rzeczywiste potrzeby dzieci i rodziców.

Zasady realizacji Programu

1. **Wczesna profilaktyka** – działania podejmowane zanim problemy osiągną poważny poziom, realizowane przez CUS poprzez zajęcia edukacyjne, warsztaty kompetencji rodzicielskich, poradnictwo psychologiczne i socjoterapeutyczne oraz konsultacje specjalistyczne, które pozwalają na wczesne wykrywanie trudności i szybkie wsparcie dzieci i rodzin.
2. **Praca środowiskowa** – działania skoncentrowane na dziecku w jego naturalnym środowisku rodzinnym, wspierane przez asystentów rodziny, mobilną pielęgniarkę oraz pracowników CUS, którzy regularnie kontaktują się z rodziną i dzieckiem, monitorują sytuację i udzielają praktycznego wsparcia.
3. **Priorytet powrotu dziecka do rodziny** – szybkie, skoordynowane działania nakierowane na zapewnienie dziecku powrotu do domu rodzinnego, realizowane przez CUS poprzez indywidualne konsultacje psychologiczne i socjoterapeutyczne, poradnictwo prawne oraz warsztaty wspierające rodziców w pełnieniu ról wychowawczych.
4. **Wspieranie młodzieży** – działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz rozwijanie kompetencji życiowych i emocjonalnych, realizowane w CUS poprzez zajęcia edukacyjne, warsztaty kompetencji społecznych, socjoterapeutyczne, rewalidacyjne, cykliczne spotkania integracyjne i międzypokoleniowe oraz praktyczne warsztaty rozwojowe.
5. **Holistyczne wsparcie rodzin** – łączenie pomocy materialnej, socjalnej, psychologicznej i prawnej, realizowane w CUS poprzez kompleksowe usługi doradcze, wsparcie materialne, poradnictwo specjalistyczne, współpracę z lokalnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi i specjalistami, co zapewnia rodzinom spójne i skoordynowane wsparcie w trudnych sytuacjach.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

- **Budżetu Gminy** – środki przeznaczone na realizację zadań lokalnych w zakresie wsparcia rodzin i dzieci.
- **Budżetu Państwa** – środki centralne wspierające działania na rzecz opieki, wychowania i profilaktyki rodzinnej.
- **Państwowych funduszy celowych** – środki z funduszy dedykowanych wspieraniu rodzin, pieczy zastępczej oraz działań profilaktycznych.
- **Funduszy Unijnych i innych zagranicznych mechanizmów finansowania** – wsparcie projektów i działań zgodnych z priorytetami krajowymi i europejskimi.
- **Budżetów organizacji pozarządowych** – wkład finansowy stowarzyszeń i fundacji działających na rzecz dzieci i rodzin.
- **Innych źródeł** – darowizny, granty, sponsorzy oraz inne formy wsparcia finansowego umożliwiające realizację Programu.

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja Programu Wsparcia Rodziny jest integralnym elementem jego realizacji, umożliwiającym ocenę skuteczności i efektywności podejmowanych działań oraz weryfikację, czy zakładane cele zostały osiągnięte. Proces ewaluacji opiera się na systematycznym zbieraniu, analizie i interpretacji danych ilościowych i jakościowych, co pozwala na podejmowanie świadomych decyzji w zakresie dalszego planowania, wdrażania i rozwoju Programu.

Rola CUS w ewaluacji

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Centrum Usług Społecznych (CUS) odgrywa kluczową rolę w procesie ewaluacji, będąc lokalnym centrum gromadzenia danych, monitorowania sytuacji rodzin oraz koordynowania działań wspierających dzieci i rodziny. CUS umożliwia systematyczne obserwowanie i dokumentowanie efektów działań w środowisku naturalnym dziecka, a także dostarcza informacje zwrotne do zespołów interdyscyplinarnych, co pozwala na szybkie wprowadzanie korekt i ulepszanie działań Programu.

Cele ewaluacji

1. Ocena efektywności podejmowanych działań wobec rodzin i dzieci objętych Programem, w tym usług oferowanych przez CUS, takich jak wsparcie asystentów rodziny, zajęcia socjoterapeutyczne, rewalidacyjne i logopedyczne, poradnictwo psychologiczne i prawne.
2. Identyfikacja obszarów wymagających wzmocnienia lub modyfikacji w ramach działań profilaktycznych i wspierających, z uwzględnieniem obserwacji prowadzonych przez CUS w środowisku rodzinnym i lokalnej społeczności.
3. Weryfikacja stopnia osiągnięcia celów Programu, w tym realizacji zasady utrzymania dziecka w rodzinie naturalnej lub wspierania powrotu z pieczy zastępczej – z wykorzystaniem danych i analiz gromadzonych przez CUS.
4. Zapewnienie informacji zwrotnej dla podmiotów realizujących Program, pozwalającej na udoskonalanie metod pracy, koordynacji działań oraz efektywne wykorzystanie zasobów CUS.

Metody ewaluacji

Proces ewaluacji obejmuje zarówno badania ilościowe, jak i jakościowe, w których CUS pełni funkcję **centralnego punktu zbierania i weryfikacji danych**:

- **Analiza danych statystycznych i dokumentacji** – w tym liczby dzieci objętych wsparciem CUS, liczby orzeczeń sądowych dotyczących pieczy zastępczej, liczby dzieci powracających do rodziny naturalnej.
- **Porównania roczne** – zestawienie danych z kolejnych lat realizacji Programu, umożliwiające ocenę trendów i zmian w sytuacji rodzin i dzieci wspieranych przez CUS.
- **Analiza jakościowa** – wywiady z rodzinami, konsultacje z asystentami rodziny, pracownikami placówek opiekuńczych oraz specjalistami CUS (psychologami, pedagogami, prawnikami), pozwalająca ocenić jakość i skuteczność wsparcia.

Wskaźniki osiągnięcia celów

Wskaźnikami efektywności Programu będą między innymi:

1. Porównawcza liczba dzieci objętych różnymi formami wsparcia, w tym w ramach usług CUS.
2. Liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych dzięki systematycznemu wsparciu CUS.

3. Poziom satysfakcji rodzin z usług CUS oraz skuteczność działań profilaktycznych i edukacyjnych prowadzonych przez centrum.

Znaczenie ewaluacji

Ewaluacja pełni kluczowe funkcje, a CUS umożliwia ich realizację poprzez systematyczne monitorowanie i koordynację działań:

- **Kontrolną** – pozwala ocenić, czy przyjęte założenia i działania przynoszą oczekiwane rezultaty, w tym efektywność konkretnych usług CUS.
- **Rozwojową** – umożliwia wprowadzanie usprawnień i nowych rozwiązań w zakresie wsparcia dzieci i rodzin, w oparciu o obserwacje i rekomendacje pracowników CUS.
- **Planistyczną** – dostarcza danych niezbędnych do projektowania dalszych działań Programu, optymalizacji alokacji zasobów i priorytetów, a także planowania nowych usług w CUS odpowiadających na realne potrzeby rodzin.

Dzięki zaangażowaniu CUS ewaluacja Programu Wsparcia Rodziny staje się dynamicznym narzędziem doskonalenia działań, które zapewnia efektywne, adekwatne i spójne wsparcie rodzin w trudnej sytuacji, sprzyja utrzymaniu lub odbudowie więzi rodzinnych oraz ogranicza instytucjonalizację dzieci przy jednoczesnym wzmacnianiu roli rodziny naturalnej.

Dodatkowe elementy Programu

Program zakłada także **systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin i dzieci**, prowadzone w sposób ciągły i kompleksowy. W tym kluczową rolę pełni Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Centrum Usług Społecznych (CUS), który działa jako centralny punkt koordynacyjny i informacyjny w zakresie wsparcia rodzin. Dzięki integracji różnych usług w jednym miejscu, CUS umożliwia:

- **Bieżące monitorowanie sytuacji rodzin i dzieci** – pracownicy CUS, w tym asystenci rodziny i specjaliści (psychologowie, pedagodzy, socjoterapeuci, logopedzi), regularnie kontaktują się z rodzinami i dziećmi w ich środowisku naturalnym, obserwują zmiany w funkcjonowaniu rodziny, identyfikują zagrożenia i potrzeby, a następnie przekazują informacje do zespołów interdyscyplinarnych.
- **Tworzenie i koordynowanie sieci współpracy lokalnej i regionalnej** – CUS integruje działania jednostek samorządowych, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych,

służb medycznych i prawnych. Dzięki temu możliwe jest szybkie reagowanie na problemy społeczne, wymiana doświadczeń i kompetencji oraz skoordynowane wsparcie dla rodzin w trudnej sytuacji.

- **Szkolenia i rozwój kompetencji pracowników i służb działających na rzecz dzieci i rodzin** – CUS organizuje warsztaty, seminaria i kursy dla asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów i psychologów. Szkolenia te koncentrują się na metodach pracy środowiskowej, interwencji kryzysowej, profilaktyce problemów społecznych, pracy z dziećmi w pieczy zastępczej oraz wspieraniu rodziny naturalnej, co zwiększa skuteczność podejmowanych działań.
- **Integracja działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych** – CUS umożliwia łączenie różnych form wsparcia w spójny proces: warsztaty kompetencji rodzicielskich, zajęcia socjoterapeutyczne, rewalidacyjne i logopedyczne, poradnictwo psychologiczne, prawne i dietetyczne, a także wsparcie zdrowotne przez mobilną pielęgniarzkę. Takie podejście pozwala odpowiedzieć na zróżnicowane potrzeby rodzin i dzieci, zarówno w obszarze edukacji, zdrowia, jak i życia społecznego.
- **Tworzenie lokalnej sieci wsparcia społecznego** – CUS organizuje cykliczne spotkania integracyjne, Klub Rodzica, grupy samopomocowe i działania międzypokoleniowe, dzięki czemu rodziny zyskują wsparcie społeczne i możliwość wymiany doświadczeń, co wzmacnia więzi społeczne i przeciwdziała izolacji.
- **Szybkie reagowanie na kryzysy** – dzięki monitoringowi, analizie potrzeb oraz skoordynowanej pracy specjalistów, CUS pozwala na natychmiastowe wdrażanie odpowiednich form wsparcia, takich jak interwencje psychologiczne, mediacje rodzinne, wsparcie materialne czy pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.
- **Kompleksowa ewaluacja działań** – CUS prowadzi dokumentację działań, gromadzi dane ilościowe i jakościowe oraz analizuje efekty wsparcia rodzin i dzieci. To umożliwia nieustanne doskonalenie metod pracy, identyfikację potrzeb nowych szkoleń, oraz dopasowanie działań do rzeczywistych problemów rodzin.

Podsumowując: dzięki CUS, dodatkowe elementy Programu Wsparcia Rodziny stają się realne, spójne i skuteczne w praktyce. Centrum umożliwia monitorowanie sytuacji rodzin i dzieci, szybką reakcję w sytuacjach kryzysowych, kompleksowe wsparcie psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne, a także rozwój kompetencji pracowników i budowanie sieci współpracy między

instytucjami. W efekcie rodziny otrzymują wsparcie skrojone na miarę ich potrzeb, a dzieci mają szansę rozwijać się w bezpiecznym i wspierającym środowisku.

Podsumowanie

Program Wsparcia Rodziny 2026–2028 jest kompleksowym narzędziem wsparcia dzieci i rodzin, którego nadrzędnym celem jest zapewnienie każdemu dziecku możliwości rozwoju w rodzinie naturalnej, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa, potrzeb emocjonalnych i edukacyjnych. Program nie ogranicza się wyłącznie do działań interwencyjnych, lecz obejmuje także profilaktykę, edukację, wsparcie specjalistyczne i materialne, tworząc spójny system opiekuńczo-wychowawczy na poziomie lokalnym.

Od marca 2026 roku kluczową rolę w realizacji programu odgrywa **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – Centrum Usług Społecznych (CUS)**. CUS funkcjonuje jako centralne, lokalne centrum wsparcia rodzin, integrując szeroki wachlarz usług:

- **Wsparcie wychowawcze i rodzicielskie** – asystenci rodziny, warsztaty kompetencji rodzicielskich, Klub Rodzica, treningi komunikacji w rodzinie oraz grupy wsparcia dla rodziców.
- **Pomoc specjalistyczna** – poradnictwo psychologiczne, prawne i dietetyczne, zajęcia socjoterapeutyczne, rewalidacyjne i logopedyczne, mobilna pielęgniarstwo.
- **Wsparcie społeczne i środowiskowe** – cykliczne spotkania integracyjne i międzypokoleniowe, grupy samopomocowe, warsztaty kompetencji społecznych.
- **Rozwój dzieci i młodzieży** – zajęcia edukacyjne, rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, warsztaty praktyczne (ekologiczno-ogrodnicze, zarządzanie budżetem domowym), wspierające rozwój umiejętności poznawczych, społecznych i praktycznych.

CUS pełni również rolę koordynatora działań i integratora współpracy z lokalnymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, co pozwala na szybkie reagowanie w sytuacjach kryzysowych, systematyczne monitorowanie potrzeb rodzin oraz dostosowywanie wsparcia do ich indywidualnej sytuacji. Dzięki temu możliwe jest skuteczne wspieranie rodzin z „grupy ryzyka”, powroty dzieci z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Program kładzie nacisk na wczesną profilaktykę, pracę środowiskową, holistyczne wsparcie rodzin oraz rozwój kompetencji dzieci i młodzieży, a CUS stanowi narzędzie umożliwiające realizację tych zasad w praktyce. Centrum wspiera również szkolenia dla pracowników i służb działających na rzecz dziecka i rodziny, prowadzi ewaluację działań i gromadzi dane niezbędne do dalszego doskonalenia programu.

Od miesiąca marca 2026 roku CUS staje się ważnym modulem w Programie Wsparcia Rodziny, umożliwiając kompleksowe, zintegrowane i spójne wsparcie rodzin. Dzięki niemu dzieci zyskują bezpieczne, wspierające i pełne miłości środowisko, rodzice otrzymują narzędzia do skutecznego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a lokalna społeczność zyskuje system współpracy, który pozwala reagować na problemy i wspierać rodziny w sposób profesjonalny i dostosowany do ich rzeczywistych potrzeb.

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych. Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną. Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.